

# A félelemről

VISSZHANG - LVI. évfolyam, 45. szám, 2012. november 9.

A balliberális oldal gyakran veti a jobboldali értelmiség szemére hallgatását, megalkuvását, hogy nem emeli fel hangját a kormány sikerpropagandája, a demokrácia alapvető jogainak megtiprása miatt. Eltekintve attól a rétegtől, amelyik mindig mindenkor elfogadja a hatalomban lévők politizálását, mindez nem jelenti azt, hogy a konzervatív értelmiség többsége ne érzékelné azokat a gondokat, amelyek miatt nemcsak a bal-liberális értelmiség, hanem az EU-tagállamok politikusai, különböző bizottságai és a nyugati média is szemrehányást tesz a kormánynak. Hogy ennek nem adnak hangot, az bizony a félelemre vezethető vissza. Erről beszélt nemrégiben Fodor Gábor az ATV egyik műsorában, ami kiváltotta az egyik jobboldali média jeles munkatársának a rosszállását, aki lapja augusztus 25-i számában a következőket írta: „*[F. G.] azt szajkózta, hogy félnek az emberek. Mitől kedves úr? Mert erre még egyszer sem kaptunk választ. Csak azt tudni, hogy ön és társai mitől félnek. Attól, hogy nem lesz megállapodás az IMF-fel. Azt kívánják, hogy az én szívem is a nemzetközi tőke sikeréért dobogjon? Hahaha...*” Hogy jön ide a nemzetközi tőke? Ezt képtelen vagyok megfejtetni. Mindenesetre aligha akad az országban olyan ember, akinek a szíve a nemzetközi tőkéért dobogna. Márpedig ettől függetlenül sokan aggódtunk, aggódunk, hogy „kuruckodásunk” eredményeképpen – kerül, amibe kerül alapon – nem kötünk megállapodást az IMF-fel, hiszen mit nekünk az a több száz milliárd, amelyet ily módon elveszítünk, elveszítettünk. Hogy a megállapodás mennyire fontos az ország gazdasága számára, azt jobb- és baloldali közgazdászok már számtalanszor megírták, és ezzel – függetlenül a szólamoktól – politikusaink is tisztában vannak. Az „emberek” azonban aligha ennek a megállapodásnak késedelmes aláírásától, hanem egészen más okból kifolyólag félnek.

Sajnos az elmúlt két esztendőben a kétharmad által biztosított hatalom kormányzásának eredményeképpen bőven történtek olyan események, melyek miatt az emberek agyába-lelkébe beköltözött a félelem. Az állami hivatalokban végzett nagy elbocsátások, „tisztogatások” fényében (sajtóhírek szerint csak a közmédiában ezer embernek mondtak föl) bizony sokan félnek, hogy korábbi politikai jellegű elkötelezettségük, kijelentéseik miatt az intézmények új vezetői rossz szemmel néznek rájuk, előrelépésnél, fizetésemeléskor hátrányba kerülnek, vagy legközelebb őket teszik ki az utcára. (Nyilvánvalóan nagyobb biztonságban érezhetik magukat a szabad foglalkozásúak és mindazok, akiknek az állása, megélhetése nem a politika jóakarától függ.) Félnek, félhetnek a 62 évet betöltött bírák, hogy váratlan nyugdíjba küldésük után egyáltalán alkalmazzák-e őket valamilyen alacsonyabb tudást, ismeretet megkövetelő szinten. Félnek a különböző közhivatalokban, állami intézményekben dolgozó szellemi foglalkozásúak, hogy esetükben is érvényesítik az új rendelkezést. Félnek a hasonló korú egyetemi oktatók, akik korábbi tanulmányútjaik, vendégprofesszori állásuk után hazajöttek, bízva abban, hogy még hosszú ideig szükség lesz tudásukra, az új generáció tanítására. Ezzel egy időben aggódnak az egyetem vezetői is, hogy a 62 évet elért, minősített oktatóik elvesztése után tudják-e működtetni a doktori iskolákat. Ahogyan a rektori konferencia elnöke kifejtette, ez bizony elképesztően nehéz, sok esetben lehetetlen. Óvatosan kell megnyilvánulniuk azoknak az oktatóknak is, akiknek – tudományos minőségük alapján – esélyük van a professzori kinevezésre. Ha ugyanis nem vigyáznak, könnyen úgy járnak, mint a jelen írás szerzője a pártállami időszakban, akinek egy tanszék vezetésére beadott pályázatát '68-ban az akkori politikai hatalom szelektáló szervezete még a kari tanácsig sem engedte eljutni, és csaknem 15 évet kellett várnia, hogy a politika enyhülésével megadják neki a professzori titulust. Talán jobb lett volna félni és/vagy alkalmazkodni az akkori elvárásokhoz? Nem érzik magukat biztonságban az ezt a kort megélt orvosok, egészségügyi dolgozók és betegek sem (!). Bizonyos kort elérése után már a nyugati munkavállalás sem jelenthet számukra kivezető utat.

Az a megoldás, hogy a rendelkezést, a kényszerű nyugdíjazást csak a bírák esetében érvényesítsék, egy demokráciában (!) elfogadhatatlan megkülönböztetés. Talán csak nem azt kívánják a társadalommal elhitetni, hogy egyedül a bírák tudása halványul el 62 éves koruk után? Nincs (?) az a vezető politikus, aki ki merné mondani, hogy a kormány csupán a régi rendszerben is tevékenykedő bíráktól kíván megszabadulni, hibásan feltételezve, hogy az ő ítélkezésükben a beléjük rögzült régi szempontok érvényesülnének. Az pedig semmiképpen sem lehetséges, hogy néhány kiváltságost a rendszer megtart, hiszen ez óhatatlanul politikai szempontok érvényesítését, vádját vetné fel. Azon meg külön lehet elmélkedni, hogy például az Egyesült Államokban azok közül, akik a 62. évüket elérték, mi minden vezető pozíciót töltenek be az arra érdemesek, akár még az ország elnökévé is megválaszthatják őket. Ez a szellemiekben, kreatívan gondolkodó elmékben az elmúlt évszázad sorsfordulóin oly nagy veszteséget elszenvedett ország nem engedheti meg magának azt a luxust, hogy tétlen, pihenő állapotba kényszerítse a legtapasztaltabb és még ereje teljében lévő értelmiséget.

A továbbiakban vizsgáljuk meg kissé alaposabban, hogy az eddigi tapasztalatok alapján mit várhat egy jobboldali értelmiségi, ha bátorkodik kritizálni a kormány egyes intézkedéseit, ha netalántán nem ért egyet egyes jobboldali sajtóorgánumok hangvételével. Arra egy pillanatig sem szabad gondolnia, hogy a hatalom belássa: a segítő kritika lényegesen több haszonnal járhat, mint a hallgatás, a mindenáron történő alkalmazkodás. Számíthat viszont a szélsőséges jobboldali sajtómunkások támadására, durva minősítésére, a jobboldal és a haza árulója, a szélsőséges kollaboránsi titulusra. Ha korábban főként jobboldali újságokban írogatott, akkor természetesen ezek a kapuk azonnal bezárulnak előtte. Ha egyetemi tanár, akkor hitele csökkentése érdekében még azzal a képtelenséggel is megvádolhatják, hogy életében egy órát sem tartott az egyetemen. Ha kapcsolatban volt a korábbi Orbán- kormánnyal, akkor szemére hányhatják, hogy milyen hatalmas összegeket vett fel a különböző bizottsági tagságáért. Ha kiderül, hogy mindez valótlan rágalom, és ez a bíróság előtt is bizonyítást nyer, akkor az enyhébb büntetés érdekében nyilvánosan elnézést kérnek a hamis állításokért. A ki nem mondott célt viszont elérték. Bánáti János, az ügyvédi kamara elnöke szerint *„A valótlan – rágalmazó- tényállítások oly módon vesznek el az ember becsületéből, jó hírnevéből, hogy az a jogsértés utólagos helyreigazítással a lényegét tekintve nem reparálható. A valótlan tényállással elkövetett rágalmazás nem véleménynyilvánítás”*. Ha pedig kutatóként egy tudománnyal foglalkozó tanácskozáson szóba mer állni egy ismert baloldali politikussal, akkor számíthat arra, hogy a nagy nyilvánosság előtt a gyilkosok padjára ültetik, kétségbe vonják keresztény, konzervatív szellemiségét, hűtlenséggel vádolják, és töröltetni kívánják a különböző jobboldali körök tagságából. És mi történik akkor, ha netalántán valamelyik jobboldali sajtótermék és a Fidesz kapcsolatáról ejt néhány szót? Ez bizony már olyan halálos bűn, ami perek sokaságát vonhatja maga után, melyben kérhetik a legsúlyosabb büntetés, a börtönben töltendő szabadságvesztés kiszabását.

Mindezek után számíthat-e a véleményét bátran megmondó konzervatív értelmiségi bármiféle támogatásra, kiáll-e érte bárki is ebben az országban? Az teljesen ki van zárva, hogy a jobboldali értelmiség egyetlen szót is ejtsen érte. Ki az az őrült, aki saját hitelét, békéjét, egzisztenciáját, jobboldali kapcsolatrendszerét kockáztatja a nála bátrabb kollegáért? *„Igazad volt, de ettől függetlenül miért nem maradtál csendben, miért kellett neked hóbörögnöd, miért nem követtél bennünket, megérdemled sorsodat”*, mondhatják. Számíthat-e a baloldal támogatására? Aligha. *„Hogyan képzeled te, jobboldali értelmiségi, hogy mi megvédünk téged? Egy szót se ejtünk rólad, még akkor sem, ha börtönbe akarnak csukadni. Majd ha hozzánk csatlakozol. Ne keverd össze magad a balliberális filozófusokkal, akiknek a védelmében még nemzetközi botrány is kirobbant. Egyébként is kellett neked ezeket a „fiúkat” támogatnod?*

Ugyanakkor a jobboldali értelmiség elmarasztalása tovább folytatódik: a kormány intézkedéseinek bírálatára, túlzásainak nyesegetésére, bátor kiállásra ösztönzik őket. Így állunk, kedves jobb- és baloldali közírók, a félelemmel.

(A szerző akadémikus, a Nemzeti Kör tagja)

